

Teknolojik Soğuk Savaş: ABD-Çin Rekabetinin Dijital Merkantilizm Üzerinden Analizi

Technological Cold War: Analysing the Sino-American Rivalry from a Perspective of Digital Mercantilism

Övgü KALKAN KÜÇÜKSOLAK*

Öz

Bu çalışma dijital standartların belirlenmesi sürecinde yaşanan ABD-Çin rekabetini tarafların uyguladıkları dijital merkantilist politikalar üzerinden incelemektedir. Teknoloji unsuru uluslararası ilişkiler literatüründe sıklıkla dışsal bir faktör olarak ele alınmaktaysa da sistemik teknolojilerin güç dağılımında ciddi bir rol oynadıkları görülmektedir. Sistemik teknolojiler yalnızca teknolojiye sahip olunması anlamında değil standartların belirlenmesi sürecinde de büyük güçlerin mücadelesine sahne olmaktadır. Bugün başlıca sistemik teknolojiler arasında yer alan ve hayatın hemen hemen her alanında kullanılan dijital teknolojilerdeki standartların belirlenmesi sürecinde ABD ve Çin'in rekabet içerisinde olduğu gözlenmektedir. Bu iki gücün başat bir standart yapıcı olmak üzere verdiği mücadele uluslararası sistemin önümüzdeki dönemde alacağı şeklin anlaşılması itibarıyla önemlidir. Günümüzün güçler mücadelesi çerçevesinde hem Çin'in hem de ABD'nin dijital politikalarını merkantilist bir anlayışla şekillendirdikleri ve bu doğrultuda ulusal dijital endüstrileri ile korumacı politikalara birincil rol attikleri görülmektedir. Serbest piyasanın her türlü imkânından yararlanan her iki devlet de dijital teknoloji standartlarının belirlenmesi sürecinde devlet güvenliği söylemleri üzerinden yabancı girişimlere yönelik kısıtlamalar getirirken, ulusal endüstrilerine verdikleri desteği güçlendirmektedirler. Bu durum da devletlerin gerekli gördükleri durumda serbest piyasa koşullarını nasıl aşındırabileceklerini ve merkantilist politikalara ne ölçüde sarılabileceklerini gösterir bir niteliktedir. Bu çalışmada, ABD ile Çin'in dijital teknoloji standartlarının belirlenmesi sürecinde ortaya koydukları politikaları izledikleri stratejileri, tekno-politik güç unsurları, korumacı önlemleri ve uluslararası girişimleri kapsamında incelenmektedir. ABD'nin uluslararası sistemdeki liderlik rolünü koruma ve Çin'in de etki alanını genişletme saikleriyle politikalarına yön verdikleri gözlenmektedir. Paydaşlık anlayışına dayanan bir küresel yönetime ihtiyaç duyulan süreçte dijital merkantilist politika uygulamalarının ve paktların ortaya çıkması, söz konusu politikaların teknolojik bir soğuk savaşa yol açıp açmayacağı sorularını sordurmaktadır. Devletlerarası ilişkilerin ötesine geçen ve küresel toplumu yakından ilgilendiren bu konuda ABD-Çin rekabetinin incelenmesi uluslararası sistemin geleceğinin anlaşılması açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: ABD-Çin Rekabeti, Sistemik Teknolojiler, Dijital Merkantilizm, Dijital Standartlar

* Yalova Üniversitesi, Yalova, Türkiye. E-posta: okalkan@yalova.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3052-9728

Abstract

This study investigates the dynamics of the rivalry between the US and China in the process of setting digital standards under the politics of digital mercantilism. While technology is too often considered as an external factor in the international relations literature, it is obvious that systemic technologies play a crucial role in the distribution of power. In the great powers rivalry, systemic technologies constitute an area of competition not only in terms of technology acquisition but also in terms of standards settings. Recently, the US and China rivalry becomes visible in the process of setting the standards in digital technologies, which are among the main systemic technologies and are used in almost every aspect of life. The struggle of these two powers to become a dominant standard setter is crucial in understanding the future of the international system. Under the context of current competition, both powers structure their digital policies on the basis of mercantilist approach by dedicating a primary role to national digital industries and protectionist measures. Benefiting from all kinds of opportunities of the free market, both states are strengthening their support to national industries while imposing restrictions on foreign initiatives through state security discourses in the process of setting digital technology standards. This situation reveals how states can erode free market conditions and embrace mercantilist policies when they deem it necessary. In this study, the digital policy elements of both powers have been analyzed through their strategies, techno-political power instruments, protectionist measures and international initiatives. In this respect, the US's quest for conserving its leadership role and China's urge for expanding its area of influence stand as the basis of their policies. While the process necessitates a global governance understanding with a stakeholderism approach, the recent conditions of digital mercantilist policy implications and emerging pacts raise questions on the possibilities of a technological cold war. In this vein, analyzing the main dynamics of the Sino-American rivalry on the issue, which transcends interstate relations and is closely related to global community, is crucial with a view to offer insights about the future of the international system.

Keywords: Sino-American Rivalry, Systemic Technologies, Digital Mercantilism, Digital Standards

1. Giriş

Uluslararası siyasetin başlıca konularından biri haline gelen ABD-Çin rekabeti farklı alanlarda kendini göstermekte, özellikle de dijital teknoloji konusu sahip olduğu çok boyutlu yapısı ve etki unsurlarıyla dikkat çekici bir nitelik arz etmektedir. Teknoloji alanında kaydettiği gelişmelerle yükselişinde çarpan etkisi yaratan ve küresel güç kapsamında tartışmalara konu olan Çin ile süper güç ABD'nin rekabeti dijital teknolojinin üretimini ve ihracatını aşan bir boyutta seyretmektedir. Zira Çin'in küresel güç olma iddiasında önemli yer tutan dijital teknolojilerdeki kapasitesi ve kararlı ilerleyişi karşısında ABD'nin halihazırdaki üstünlüğünü koruma çabaları bu alandaki standartların şekillenmesi sürecini de bir rekabet konusu haline getirmektedir. Her iki güç de standartları yeni yeni şekillenmekte olan dijital teknolojiler boyutunda başat bir standart-oluşturucu/şekillendirici konumuna gelebilmek adına mücadele vermektedir. ABD ve Çin taraflarının ulusal düzeyde yaptığı düzenlemeler ile uluslararası alanda izlediği politikalar ulusal güvenlik mülahazaları üzerinden temellendirilen dijital merkantilizm çerçevesinde biçimlenmektedir. Söz konusu tek taraflı ve korumacı politikaların önümüzdeki dönemde yol açabileceği sistemsel dönüşümler ise tartışmalara konu olmaktadır.

Teknolojik alanda yaşanan gelişmeler devletlerarası rekabeti konvansiyonel enstrüman ve yöntemleri aşan bir boyuta taşımakta, G.L. Herrera'nın (2003, s.562-563) "sistemik teknolojiler" olarak tanımladığı geleceğin teknolojileri güç dağılımının belirlenmesinde kritik bir rol

oynamaktadır. Geçmişte elektriğin ve demiryollarının bir güç unsuru haline gelerek jeopolitik yaklaşımlarda belirleyici olmasına benzer şekilde bugünün dijital teknolojilerinin uluslararası sistemin geleceğinde ciddi sonuçlar doğurması beklenmektedir. Başta yapay zeka olmak üzere günümüzün dijital teknolojilerinin bir yandan görülmemiş imkân ve kabiliyetler sunduğu diğer taraftan ise, öngörülmesi güç kırılmalıklara ortam sağladığı gözlenmektedir. Dolayısıyla, uzun dönemde teknolojik araçların iletişim, istihbarat, savunma sanayii gibi çeşitli alanlarda yarattığı ekonomik, askeri ve toplumsal nitelikteki dönüşümlerin devletlerin kapasiteleri ve etkileşimleri üzerinde önemli neticeler vereceğini söylemek mümkündür. Tüm bu faktörler, literatürde sistem dışı bir değişken, görünmez bir güç olarak ele alınan teknoloji unsurunun uluslararası siyasetin kapsamlı analizi için ne derece elzem olduğunu ortaya koymaktadır.

Teknoloji ve siyaset arasındaki ilişkinin önemli noktalarından birini teknolojik standartların şekillendirilmesi teşkil etmektedir. Temel itibariyle standartlar; araçların birbirine bağlanması, bilgi paylaşımı, teknolojilerin gelişimi ve kullanımı için kılavuz niteliği görmesi, ve böylelikle farklı coğrafyalarda karşılıklı olarak uyumlu çalışabilme gibi işlevlerin yerine getirilmesini sağlamaktadır. Aktörlerin uluslararası pazarlara girebilmesine ve oluşabilecek tutarsızlıkların önüne geçilmesine imkân veren standartlar ekonomik büyüme, yenilik ve uluslararası rekabetin gelişimine katkı sağlamaktadır. Standartların yapımı yalnızca teknolojik fonksiyonları üzerinden değil ekonomik, sosyal ve jeopolitik sonuçları itibariyle de tartışılmalara konu olmaktadır. Tarihi bir perspektifle değerlendirildiğinde de teknolojik standartların belirlenmesinin yalnızca bugüne ait bir rekabet konusu olmadığı görülmektedir. Zira bugün dijital teknolojide standartların belirlenmesi üzerine yaşanan Çin-ABD rekabeti 19.yy-20.yy başı arasında vuku bulan Birleşik Krallık-Almanya rekabetiyle benzerlikler arz etmektedir. Dönemin bu iki büyük gücünün mücadelesinde teknolojik gelişim ve uluslararası standartların belirlenmesi konuları önemli yer tutmuş ve her iki devlet de merkantilist ve korumacı politikalar izlemişlerdir. Birleşik Krallık geliştirdiği telgraf sisteminden ve deniz altı kablo ağının yüzde 60'ına hakim konumundan faydalanarak uluslararası iletişim ağını domine etmiş ve kendi radyo ağı sistemini kullanmayan yerlerle “iletişim kurmama” politikasını benimsemiştir. Buna karşılık Almanya da geliştirdiği korumacı politikalar çerçevesinde Birleşik Krallığın Marconi telgraf sistemine çeşitli durumlarda yasak getirmiş ve Alman teknolojisini Güney Amerika ve Afrika'ya satmaya çabalamıştır. Söz konusu örnek teknolojik standartlar konusunun uluslararası siyasetle ne derece iç içe geçtiğini ve uzun geçmişi olan bir rekabet alanı arz ettiğini gösterir niteliktedir (Brunnermeier, Doshi ve James, 2018, s. 165).

Günümüz itibariyle değerlendirildiğinde, sistemik teknolojiler olarak adlandırılacak dijital teknolojilerde standartların belirlenmesi konusunun ABD-Çin rekabetinin önemli bir boyutunu teşkil ettiği görülmektedir. Bu rekabetin öne çıkan başlıca dinamikleri arasında da ekonomi ve güvenlik yer almaktadır. İletişimden savunma alanına uzanan geniş bir düzlemde önemli rol oynayan dijital teknolojiler ulusal güvenlik anlamında hayati bir öneme haizdir. Espiyonaj gibi kritik alanlarda kullanılabilen söz konusu teknolojilerin üretimi ve standartları bu iki büyük gücün ilişkilerinin stratejik rekabetten sistemsel bir rekabete dönüşmesi sürecinde etkilidir. Yaşanan rekabet çerçevesinde Çin, Standartları Geliştirme Organizasyonları'na (SGO) katılımı, Dijital İpek Yolu (DİY) girişimi ve çeşitlendirdiği anlaşmalar vasıtasıyla etki alanını genişletmeye çalışırken, ABD de başat rolünü koruma mücadelesi vermektedir. Konuyu başlıca siyaset gündeminde

değerlendiren ABD, ticaret kısıtlamaları uygulamakta ve standartlar konusunun ağırlık kazandığı bölgesel ve küresel düzeyli gruplaşmalara yön vermektedir. Politika uygulamalarına bakıldığında ABD ile Çin'in buluştukları belki de tek ortak noktanın benimsedikleri dijital merkantilist yaklaşım olduğu görülmektedir. Dijital merkantilizm çerçevesinde devlet güvenliği ve gücü dijital ekonomideki gelişimle birlikte değerlendirilmektedir (Mueller ve Farhat, 2022, s. 348). Bu çerçevede taraflar kendi ülkelerinden çıkan şirketlerin yeni pazarlara açılmasını teşvik ederken, ulusal güvenlik gerekçeleriyle karşı tarafın dijital teknoloji girişimlerinin önünü kesebilmektedirler. Dijital merkantilizm çerçevesinde tırmanabilecek olan rekabetin sonuçları arasında farklılaşan dijital standart ve kurallar, azalan güven, daha az iş rekabeti, pazarlara açılımın ve teknoloji transferinin önünde yükselen engeller gibi unsurlar yer almaktadır. Söz konusu unsurların ise, devletler arası bloklaşmalara yol açabileceğini ve ticari anlamda yaşanan mücadelenin farklı bir boyuta evrilerek teknolojik bir soğuk savaşa dönüşebileceğini söylemek mümkündür.

Dijital teknolojilerde standartların belirlenmesi süreci aslında ABD-Çin arasındaki güç mücadelesinin ötesine geçen ve küresel toplumu ilgilendiren boyutlar içermektedir. Konuyu küresel anlamda kritik hale getiren faktörler arasında dijital teknolojilerdeki standartların insan hakları konularında da önemli etkiler yaratacak nitelikte olmaları bulunmaktadır. Sansür uygulamaları, yüz tanıma sistemleri, robotik, dijital tanımlama gibi uygulamalar ayrımcılık, eşitsizlik ve mahremiyet ihlali ("United Nations Hub", t.y.) gibi sorunlara yol açabilmekte, dataların hangi kaynaklarda toplandığı ve işlendiği uluslararası düzeyde siyasi sonuçları olabilecek bir noktaya doğru ilerlemektedir. Paydaşlığın ön planda olduğu bir küresel dijital yönetişime duyulan ihtiyaç aşıkârsa da uygulanan dijital merkantilist politikalar geleceğin bloklaşmalara teslim olabileceğini düşündürmektedir. Dolayısıyla, iki büyük gücün mücadelelerini aşan ve devletten bireye uzanan çok boyutlu sistemsel etkilere haiz olan rekabet çerçevesinde her iki tarafın yaklaşımlarını anlamak uluslararası siyasetin geleceğini okuyabilmek açısından anlamlıdır.

2. Çin'in Standardizasyon Stratejisi ve Teknolojik Güç Unsurları

Uluslararası siyasetin tartışılmasına konu olan başlıca soruları arasında Çin'in güç unsurları yelpazesinde öne çıkmaya başlayan dijital alandaki çalışmalarının ve girişimlerinin önümüzdeki döneme etkileri yer almaktadır. Çin ve ABD'nin dijital merkantilist bir yaklaşımla şekillendirdikleri dijital teknoloji ve standart yapım sürecindeki politikaları incelendiğinde ekonomik ve stratejik unsurların büyük önem arz ettiği görülmektedir. Söz konusu unsurlar çerçevesinde şekillenen politikaların büyük güç mücadelelerine ve uluslararası sistem yapısına ne gibi etkilerinin olabileceği konusu önümüzdeki dönemin başlıca sorularını teşkil etmektedir.

Küresel güç olma yolunda emin adımlarla ilerleyen Çin'in dijital standartların belirlenmesi konusundaki etkinliği ekonomik ve teknolojik liderlik rolüne önemli katkı sağlayabilecektir. Bugün ağırlıklı olarak politik ekonomi düzleminde tartışılan standartlar konusunun yeni olmadığı ve Çin ekonomisinin gelişim sürecine etki eden unsurlar arasında yer aldığı görülmektedir. Tarihi süreçte standartlar konusu, Çin'in ekonomik reform ve kalkınma hamleleri çerçevesinde 1970'lerden itibaren gelişmekte olan

yeni ulusal sanayinin güçlü yabancı rakiplerden korunması bağlamında değerlendirilmiştir. Pek çok örnekte standartların küçük yerel üreticilerin büyük Çinli rakiplerden korunması için bile kullanıldığı gözlenmiştir. Kamuya ait endüstrilerde korumacı yaklaşım sürdürülürken büyüyen Çin ekonomisi çerçevesinde ulusal ve uluslararası standartların uyumlulaştırılması ihtiyacı doğmuştur. Çin'in devasa ihracat endüstrisinin ve burada yerini alan dev teknoloji firmalarının uluslararası pazarlara erişim ihtiyacı hem uluslararası standartların benimsenmesini hem de uluslararası standartların yapımında daha büyük bir rol edinilmesini birer gereklilik hatta zorunluluk haline getirmiştir. Teknik standartların yapımı ve geliştirilmesi ihtiyacı endüstrinin ve inovasyonun ilerlemesi açısından stratejik olduğu kadar ekonomik anlamda da önem arz etmiştir. Zira ulusal standartların uluslararası standartlara dönüştürülememesi ekonomik kayıplara yol açmış ve uluslararası pazarlarda Çinli firmaların hareket alanını daraltmıştır (Seaman, 2020, s. 13-15).

Dijital standartların belirlenmesi konusu küresel ekonomi ve jeopolitik alanlarını kapsayan geniş bir düzlemde tartışmalara konu olmaktadır. Uluslararası standartların yapımında ağırlığı olan aktörlerin özellikle de stratejik endüstrilerde ciddi avantajlar sağlaması ve bunu bir güç unsuru olarak kullanması söz konusudur. Bu minvalde Çin'in öncelikleri arasında yer alan standardizasyon konusu stratejik bir perspektifle değerlendirilmekte ve temel itibarıyla iki nokta üzerinden şekillenmektedir. Söz konusu noktaları, ulusal standardizasyon sisteminin üst düzeyde geliştirilmesi ve Çin'in uluslararası standartların geliştirilmesi sürecindeki rolünün güçlendirilmesi teşkil etmektedir (Faaborg-Andersen ve Temes, 2022, s. 5). Çin'in standardizasyon konusuna attığı önem 14'üncü Beş Yıllık Ulusal Ekonomik ve Sosyal Kalkınma Planı, Çin Malı 2025 (Made in China 2025) ve Çin Standartları 2035 (China Standards 2035) gibi başlıca planlarda da yansıma bulmuştur. 14'üncü Beş Yıllık Ulusal Kalkınma Planı incelendiğinde, stratejik endüstrilerin ve dijital ekosistemin geliştirilmesi çerçevesinde standartlara atfedilen önem dikkat çekicidir. Planda siber güvenlik, zeki imalat sistemleri ve yeni altyapının inşası alanlarında standartların geliştirilmesine ve yeşil ürünlerde tektip standardın kurulması doğrultusunda standardizasyona ağırlık verilmektedir (Teleanu, 2021, s. 26). Çin Malı 2025 stratejisinde de Çin'in hem ürün kalitesinin geliştirilmesi hem de teknolojik liderlik hedefleri ortaya konmuştur. Söz konusu stratejinin öne çıkan unsurlarını entegre devreler, iletişim ekipmanları (5G, kuantum bilişim, vb.), robotik, endüstriyel yazılım ve biyoteknoloji gibi kritik endüstrilerde ilerleme sağlanması ve teknoloji standartlarının geliştirilmesi teşkil etmektedir (Teleanu, 2021, s. 25). Çin'in teknik standartlara yönelik stratejik yaklaşımını ortaya koyan en yeni hareket planı olan Çin Standartları 2035 dökümanında da Bir Kuşak Bir Yol Projesi'nde (BKBY) yer alan ülkelerle standartların uyumlulaştırılması ve BRICS (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin, Güney Afrika) ülkeleriyle standardizasyon konusundaki diyalogun güçlendirilmesi yönünde çağrılar yapılmıştır.

Çin'in standardizasyon girişimleri ekonomik ve endüstriyel politikalarına paralel seyretmekte ve Çin temel itibarıyla uluslararası standartları "alan" yerine "standartları yapan/ihraç eden" konumunu hedeflemektedir. Çin'in stratejik endüstriler altında değerlendirdiği politikalarının dijital merkantilist bir yaklaşımla şekillendiği gözlenmektedir. Dijital teknoloji konusunu ulusal güvenliği çerçevesinde yorumlayan Çin'in uyguladığı merkantilist politikalar korumacı önlemler içermektedir. Bu çerçevede yabancı dijital teknoloji firmalarının iç pazarına erişimini sınırlandıran Çin'in kendi firmalarının dış pazarlara özgürce açılarak

standartlarını benimsetme yolunda olduğu gözlenmektedir. Çin'in çeşitlendirdiği politika uygulamalarına bakıldığında farklı düzeylerde değişen nitelikteki etkinlikleri de dikkat çekicidir. Uluslararası standartların yapım sürecinin dışında kalmak istemeyen Çin, bir yandan çok taraflılık çerçevesinde standartların uyumlulaştırılması konularında SGO'lara yüksek düzeyde katılım göstermektedir. Diğer taraftan ise gerek DİY gibi uygulamalar gerekse çeşitli anlaşmalar ve öneriler üzerinden (Seaman, 2020) kendi teknoloji ve standartlarını küresel pazarda kabul ettirme doğrultusunda tek taraflı güçlü bir irade sergilemektedir. Ortaya çıkan durum da Çin'in standardizasyon konusuna bakışını paydaşıktan ziyade sistemsel güç mücadelesi çerçevesinde şekillendirdiği yönündeki argümanları güçlendirmektedir.

2.1. Çin'in Standartları Geliştirme Organizasyonları Çerçevesindeki Etkinliği

Çin 1970'lerden itibaren uluslararası standardizasyon çalışmalarına katılmakta ve 2000'lerden bu yana da uluslararası standartların yapımına daha etkin bir katkı sağlamaktadır. Çin'in standartlarının şekillenmesinde ve politikalarının belirlenmesinde Çin Standardizasyon İdaresi (ÇSİ-Standardization Administration of China), Devlet Konseyi (State Council) ve Endüstri ve Enformasyon Teknolojisi Bakanlığı (Ministry of Industry and Information Technology) rol oynamaktadır. Başlıca önceliği uluslararası standardizasyon çalışmalarında aktif olarak yer almak olan ÇSİ kapsamında Uluslararası Standardizasyon Örgütü (USÖ-International Organization for Standardization) ve Uluslararası Elektroteknik Komisyonu (UEK-International Electrotechnical Commission) gibi kuruluşlara daha fazla standart önerilerinin getirilmesine, Çinli uzmanların daha yoğun katılımının sağlanmasına ve sekretarya veya liderlik gibi farklı roller üstlenilmesine çalışılmaktadır (Teleanu, 2021, s. 27).

Uluslararası standardizasyon kurumlarıyla işbirliklerini genişleten Çin, ulusal ve bölgesel 54 standardizasyon kurumuyla iki taraflı ve çok taraflı 97 anlaşma imzalamıştır. Amerika'da Pan-Amerikan Standartları Komisyonu (Pan American Standards Commission), Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi (European Committee for Electrotechnical Standardisation CEN/CENELEC), Pasifik'te Pasifik Alanı Standartları Kongresi (Pacific Area Standards Congress) ve Afrika'da Afrika Standardizasyon Örgütü (African Organization for Standardization) gibi bölgesel SGO'ların çalışmalarına katılan Çin, standardizasyon araştırma merkezleri kurmuştur (Teleanu, 2021, s. 29). SGO'larda artan düzeyde aktif bir çaba gösteren Çin liderlik rolleri üstlenmekte, teknik komitelere katılım göstermekte ve pekçok öneri getirmektedir. 2008 yılında USÖ Konseyi'nde altıncı daimi üye olan Çin, 2013'te de Örgütün Teknik Yönetim Kurulu'nda daimi üye olmuştur. Zhang Xiaogang 2015 yılında USÖ başkanlığına, Shu Yinbiao da 2019 yılında UEK başkanlığına seçilmişlerdir. Teknik komitelere katılım açısından da yüksek düzeyde performans gösteren Çin, USÖ teknik komitelerine Fransa ve Birleşik Krallık'tan sonra en yüksek düzeyde katılım gösteren üçüncü ülke, UEK komitelerine de Almanya'dan sonra en yüksek düzeyde katılım gösteren ikinci ülke olmuştur (Seaman, 2020, s. 20-21). USÖ ve UEK'de 238 yeni standart önerisi sunan Çin'in İnternet Mühendisliği Görev Gücü'nde (İMGG – Internet Engineering Task Force) sunduğu öneri sayısı da 2000'den bu yana artış göstermiştir. Çin'in kurumlarda aldığı liderlik rolleri standardizasyon sürecinin parametrelerinin şekillenmesinde önemli bir rol arz etmekle beraber pekçok kurumda

kararların oybirliğiyle alındığı görülmektedir. Çin'in girişimleri kurumlar üzerindeki etkisini arttırmakla beraber nispeten yeni bir katılımcı olması söz konusu etkiyi kısıtlayıcı bir unsur teşkil etmektedir. Sekreteryaya aşamasında nitelikli personel istihdamı noktasındaki eksiklikler, getirdiği önerilerin teknik uygunluğunda veya prosedür konularında yaşadığı açmazlar da Çin'in SGO'larda zorlandığı noktalar arasında yer almaktadır (Seaman, 2020, s. 23).

Çinli şirketler de standart yapım örgütlerine ve forumlarına artan düzeyde katılım göstermektedirler. Söz konusu şirketler Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (UTB – International Telecommunications Union) ve 5G standartlarından sorumlu olan 3GPP'ye katılım gösterirken, Huawei 3GPP'ye en çok katkıda bulunan aktörlerden biri olarak öne çıkmaktadır (Teleanu, 2021, s. 41). Özellikle de Huawei'nin 3GPP'ye aktif katılımı, 5G standartlarının şekillenmesi ve kontrolü konularında cereyan eden uluslararası rekabet çerçevesinde yorumlanmaktadır (McGeachy, 2019, s. 8). Sürece aktif katılımları kapsamında incelendiğinde, Elektrik ve Elektronik Mühendisleri Enstitüsü'nün (EEME – Institute for Electrical and Electronics Engineers) üyesi olan Alibaba, Haier, Tencent, Baidu ve Huawei gibi devlerin temel karar alma mekanizmalarında yer almaları dikkat çekicidir. Çinli şirketlerin uluslararası standart yapım sürecine katılımlarında dış pazarlara açılım ve standartların uyumu unsurları önemli rol oynarken Çin hükümetinin sunduğu teşviklerin de aktif katılımlarda etkili olduğu belirtilmektedir. Zira standart önerileri SGO'lar tarafından uygulamaya konan yerli firmalar ile çalışma gruplarında başkanlık pozisyonu edinen temsilcilere finansal teşvik/bonus ödendiği ifade edilmektedir (Faaborg-Andersen ve Temes, 2022, s.7).

Dijital standartların uluslararası düzeyde belirlenmesi ve yönetişimi çerçevesinde Çin'in gösterdiği varlık ile seslendirdiği öneriler olumlu ve olumsuz öğeleri bir arada barındırmaktadır. Çin'in etkinliğinin olumlu yansımaları arasında, katılım, paydaşlık, küresel çapta birlikte çalışabilirlik, uluslararası standartların yerel düzeyde kabulü ve uygulanması, ve pazarın yabancı firmalara daha elverişli hale getirilmesi yer almaktadır. Çinli aktörlerin uluslararası standartları daha fazla benimsemesi ulusal standardizasyon sisteminin gelişimine katkı sağlayabilecektir. Söz konusu öğeler yakından incelendiğinde ise, Çin'in merkantilist yaklaşımının unsurları farklı boyutlarıyla göze çarpmaktadır. İç yapısı itibarıyla düşünüldüğünde, merkantilist yaklaşımda önemli rol oynayan Çin'in merkeziyetçi yönetim şeklinin özel-kamu sektörlerinin koordinasyonu konusunda sağladığı avantajlar öne çıkmaktadır. Çin'in devasa kapasitesinin merkezi yönetimin kontrolü altında şekillenmesi gerek özel sektörün koordinasyonu ve devlet politikalarına paralel hareket etmesi gerekse bu doğrultuda uluslararası platformlarda daha geniş bir etki göstermesi yönlerinden bir sinerji yaratmaktadır (De La Bruyère, 2022, s. 50).

Diğer taraftan, Çin'in devletçi yaklaşımı gerek kişisel özgürlüklerin korunması gerekse otoriter uygulamaların uluslararası standartlara yansıtılması noktalarında soru işaretlerine yol açmaktadır. Devletçi yaklaşımı kapsamında Çin, günümüzün en önemli ekonomik ürünü haline gelen verilerin ülke içinde kalarak yerleşmesini ve veri akışının sınırlandırılması-engellenmesini amaçlayan veri yerleştirme ve dijital korumacılık kapsamında sınır ötesi veri transferini sınırlayan politikalara imza atmaktadır. Bu minvalde, 2013 yılında vatandaşlarının tüm kredi bilgilerinin kendi ülkesinde işlenmesi ve saklanması yönünde düzenlemeler yapan Çin, 2014 yılında da sınırları içerisinde depolanması gereken tıbbi bilgilere yönelik kurallar getirmiştir (Yüksel ve Yaçintaş, 2020, s. 81).

Çin hükümeti 2007'den bu yana çıkardığı yasalar ve düzenlemelerle donanım, yazılım ve dijital platformları içeren teknolojik hizmetler üzerindeki kontrolünü de arttırmıştır. 2017 yılında çıkarılan Siber Güvenlik Yasası ile internet ve dijital platformlardaki aktivitelerin kısıtlanması konusunda hükümete geniş yetkiler tanınmış, 2020'den bu yana da Çin hükümetinin data, algoritma ve dijital platformlar üzerindeki kontrolü güçlendirilmiştir. Yine bu kapsamda 10 Haziran 2021 tarihinde çıkarılan yasayla sınırlararası data transferi kısıtlanmış, Kasım 2021'de yürürlüğe giren Kişisel Verileri Koruma Kanunu ile de bilginin toplanması, transferi ve kullanımı üzerindeki devlet yetkisi arttırılmıştır (Sutter, 2022, s. 29; Sutter, 2021, s. 23; “Çin'in İlk Kişisel verileri”, 2022). Söz konusu düzenlemeler gerek yurt içi gerekse uluslararası düzeyde Çin'in merkantilist yaklaşımını yansıtır niteliktedir. Zira güçlü merkezi devlet vurgusunun yapıldığı ve iş çevreleri ile çalışanların çıkarlarının ikinci plana atıldığı merkantilist yaklaşıma (Yu, 2019, s. 176) paralel şekilde Çin'in düzenlemelerini yaptığı ve bunları devlet güvenliği, dezenformasyon ve dijital egemenlik söylemlerine dayandırdığı görülmektedir. Siber uzayda faaliyet gösteren dijital platformların kullanımında kişisel özgürlükler ikinci plana atılmakta ve dijital korumacılık kapsamında yapılan düzenlemeler vatanseverlik ve milliyetçilik söylemlerine konu olmaktadır. Kişisel hak ve özgürlüklerin kısıtlanmasının “Çin Rüyası” (Chinese Dream) gibi – ekonomik refah, ulusal gurur ve emperyalist güçlerden bağımsız olma unsurlarını birleştiren – milliyetçi söylemlerle bir arada gittiği gözlenmektedir.

Uluslararası düzlemde de Çin'in dijital merkantilist yaklaşımının SGO'larda ve çeşitli platformlarda yaptığı önerilerde yansıma gösterdiği ve eleştirilere konu olduğu görülmektedir. Örneğin, 5G teknoloji ve standartlarının gelişimine büyük önem atfeden Çin'in uluslararası platformlarda ortaya koyduğu öneriler mahremiyet ve sansür gibi konularda olumsuz sonuçlara yol açabilecekleri kapsamında tartışılmaktadır. Yine bu çerçevede, başta Huawei olmak üzere alanı domine edebilecek Çin menşeli şirketlerin espionaj ve sabotaj gibi faaliyetlerde kullanılabilmesi yönünde endişelerin dile getirildiği görülmektedir (Bryan-Low, Packham, Lague, Stecklow ve Stubbs, 2019). Dolayısıyla, merkantilist bir yaklaşıma sahip olan Çin'in dijital standartların yapım sürecine kendi otoriter uygulamalarını ne derece yansıttığı yansıtmayacağı ve standartları kendi dış politika çıkarları doğrultusunda kullanıp kullanmayacağı bu ülkenin yükselen küresel güç rolü kapsamında sorgulanmaktadır.

2.2. Dijital İpek Yolu ve Çeşitlendirilen İşbirlikleri

Sistemik teknolojilerin daha hızlı yayılması ve kullanım alanı bulması amacıyla Çin tarafından ortaya konulan DİY inisiyatifi, bir anlamda siber alanın ve dijital teknolojilerin uluslararası siyasette ne denli etkili bir güç unsuru haline gelmekte olduğunu sergilemektedir. BKBY projesiyle Orta ve Güneydoğu Asya ülkeleriyle ilişkilerini derinleştirmenin yanı sıra Asya, Avrupa ve Afrika ile de çok yönlü ilişkilerini ilerletme hedefinde olan Çin yeni pazarlara açılmakta, altyapı projelerine imza atmakta ve geliştirdiği dijital platformların operasyonel alanlarını genişletmektedir. Bir taraftan BKBY ile kara ve deniz ticaretini geliştiren Çin, diğer taraftan da DİY hamleleri kapsamında dijital bağlantılarını genişletmektedir. Çeşitlendirilen işbirlikleri ile küresel çapta varlık gösteren Çin, dijital teknoloji standartlarının şekillenmesi sürecindeki etkisini kuvvetlendirmekte ve yeni İpek Yolu vizyonuna stratejik bir derinlik katma yolunda ilerlemektedir.

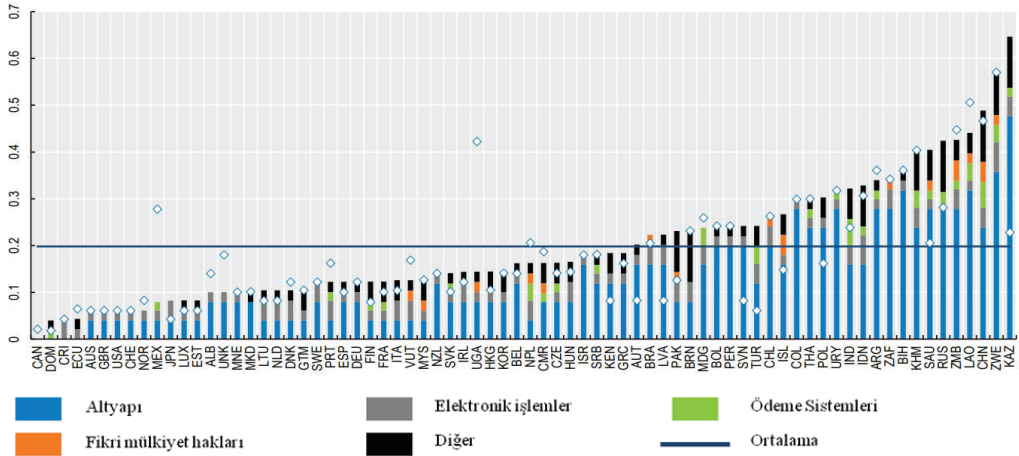
BKBY'nin teknolojik ayağını teşkil eden DİY küresel ölçekte internet altyapısının güçlendirilmesi, uzay alanında işbirliği, ortak teknoloji standartlarının geliştirilmesi ve sistem yönetimi konularında etkinliğin artırılması amacıyla ortaya atılmıştır (Hao, 2019). Çin'in teknolojisini ve özel standartlarını yaygınlaştırmasında DİY araçsal bir rol oynamaktadır. Akıllı şehirler, data merkezleri ve bağlantısallık kapsamında yapılan yatırımlar Çin'in ihracat pazarları oluşturmasına katkıda bulunmaktadır (Meltzer, 2020). DİY kapsamında Çinli teknoloji devleri desteklenerek standartların daha fazla insana ve uzak coğrafyalara ulaştırılmasına çalışılmaktadır. DİY şemsiyesi altında China Mobile, China Telecom, China Unicorn gibi telekom şirketlerinin operasyon alanlarının genişlemesi, Çinli şirketlerin pazarlara erişebilmesi ve ABD'li şirketlerle yarışabilmesi hedeflenmektedir. Çinli teknoloji devlerinin desteklenmesinin yanısıra, telekomünikasyon ağlarının, e-ticaret ve mobil ödeme sistemlerinin, yapay zeka teknolojilerinin, gözetim teknolojilerinin ve diğer yüksek teknoloji alanlarının iyileştirilmesi konularında da alıcılara destek verilmektedir.

DİY çerçevesinde yapılan işbirliklerine bakıldığında geniş kapsamlı bir ekosistemin oluşturulmaya çalışıldığı ve söz konusu yapının inşasında Çin'in küresel liberal ekonominin imkânlarından ciddi derece yararlandığı gözlenmektedir. DİY kapsamında en az 16 ülkeyle işbirliği anlaşmaları yapılmış veya yatırımlar gerçekleştirilmiştir. Hatta bazı tahminler BKBY katılımcılarının üçte birinin DİY çerçevesinde katılımcı olduğunu göstermektedir (Kurlantzick ve West, 2020). DİY'in önemli parçalarından biri olan ve stratejik teknolojiler arasında önemli yer kaplayan denetim kameraları alanında Hikvision ve Dahua neredeyse dünyadaki denetim kameralarının % 40'ını tedarik etmekte, Çin'in denetim sistemleri Avustralya ve Antartika hariç her yerde kullanılmaktadır (yaklaşık 80 ülke) ("Mapping China's Digital", 2021). GPS'ten daha doğru veriler sunduğu yönünde iddialar bulunan Çin'in BeiDou navigasyon sistemi de Asya-Pasifik'te artan şekilde tercih edilmektedir. Tüm bu örnekler Çin teknolojilerinin güvenilirliği kapsamında yakalanan ivmeyi ve teknolojik standartların şekillenmesinde bu ülkenin ortaya koyabileceği ağırlığı sergiler niteliktedir ("Mapping China's Digital", 2021).

DİY çerçevesinde Çinli teknoloji devlerinin desteklenerek yabancı piyasalarda etkinlik sağlanması ve standartların uluslararası çapta yaygınlık kazanması söz konusu olmaktadır. Alibaba, Huawei, Tencent gibi Çinli teknoloji devlerinin farklı coğrafyalarda engelsiz bir şekilde hareket etmesinin önünü açan girişimin göze çarpan örnekleri arasında Alibaba'nın Türkiye'de e-ticaret sitesi Trendyol'u satın alması ve Malezya-Çin arasında kurulan Dijital Serbest Ticaret Bölgesi'nde (DSTB) öncü rol oynaması yer almaktadır. Alibaba'nın Güneydoğu Asya'da rakibi olan Amazon karşısında attığı DSTB adımı söz konusu şirket için önemli bir kazanç anlamına gelmekteyse de süreç üzerindeki kontrolü piyasada tekel olma çabası kapsamında eleştirilmektedir (Chandran, 2018). DİY üzerinden ihraç edilen dijital teknoloji unsurlarına ve Çin'in uyguladığı düzenlemeler ile standartlarına bakıldığında, veri güvenliğinin başlıca tartışma konuları arasında yer aldığı görülmektedir. Yerel düzeyde Uygur halkının kontrolü ve gözetimi amacıyla kullanıldığı iddialarına konu olan e-devlet platformları, akıllı şehirler ve gözetim uygulamalarının ihraç edildikleri ülkelerde hangi amaçlarla kullanıldığı ve verilerin nasıl saklandığı soru işaretlerine yol açmaktadır. Zira Çin'in Devlet Güvenliği Yasası'nın 11'nci Maddesine göre ("State Security Law", 1993)

devlet güvenliğinin gerektirdiği durumlarda birey veya organizasyonlara ait iletişim enstrümanlarının ve uygulamalarının devlet organı tarafından denetlenebilmesi yetkisi bulunmaktadır. Çin'in devlet güvenliği gerekçesiyle verilere erişimini kolaylaştıran ve verilerin saklanması üzerindeki denetimini arttıran bu madde söz konusu ülkeye yönelik başlıca eleştiri noktaları arasında yer almaktadır.

Çin menşeli dijital platformların uluslararası veriye erişimi ve özgürce ihracı konularında yoğun çaba gösteren ve devlet güvenliği gerekçesiyle veriler üzerindeki kontrolünü güçlendiren Çin'in kendi sınırları içerisindeki yabancı dijital platformlara yönelik kısıtlayıcı tutumu merkantilist yaklaşımını sergiler bir niteliktedir. Devasa Çin pazarında yabancı platformların tabi olduğu kısıtlamalar ve engeller Çin'in dijital standartlara uluslararası rekabet bağlamında nasıl baktığını sorgulatmaktadır. Dezenformasyon yayma gibi gerekçelerle kendi ülkesinde Google uygulamaları, Youtube, Wikipedia, ChatGPT gibi dijital platformların kullanımını engelleyen Çin böylelikle iç pazarını ve yerli dijital teknoloji üreticilerini korumaktadır ("Çin, ChatGPT'yi yasakladı", 2023; Mok ve Kwok, 2021). Küresel e-ticaretin neredeyse %40'ını teşkil eden, yaklaşık olarak 1.3 milyar mobil internet kullanıcısı bulunan, mobil ödemelerde ilk sırada yer alan ve dünyanın en büyük ikinci dijital ekonomisi olan Çin'in merkantilist bir yaklaşımla yabancı firmalara getirdiği kısıtlamalar Çinli firmaların devlet desteğiyle büyümesine, yabancı firmaların ise bu büyük pazardan ve rekabetten mahrum kalmasına yol açmaktadır (Meltzer, 2020). Çin'in dijital pazar konusundaki kısıtlayıcı yaklaşımı OECD raporlarına da yansımıştır. Dijital servis alanında altyapı, elektronik işlemler, fikri mülkiyet hakları, ödeme sistemleri ve diğer sektörlerin değerlendirildiği Şekil 1'de de görüldüğü üzere Çin söz konusu alanda oldukça yüksek düzeyde kısıtlamalar uygulamaktadır.

Şekil 1: Ülkeler Bazında Dijital Servis Hizmet Kısıtlamaları 2021 (OECD Services and Trade Restrictiveness Index: Policy Trends Upto 2022)

Kendi sınırları içerisindeki dijital ekosistem üzerinde kontrolünü arttıran Çin'in küresel düzlemde sınırları aşan bir perspektifle hareket ettiği ve standartlarını yarma yönündeki çalışmalarını

sistemli bir çerçevede sürdürdüğü görülmektedir. 5G, Nesnelerin İnterneti gibi yeni jenerasyon teknolojilerin kullanımına ve standartların uluslararası düzeyde yaygınlaştırılmasına ağırlık verilen Standartlar 2035 kapsamında BKBY’de yer alan ülkelerle standartların uyumlulaştırılmasına ve BRICS ülkeleriyle standardizasyon konusundaki diyalogun güçlendirilmesine çalışılmaktadır (Faaborg-Andersen ve Temes, 2022, s.8). Çin’in internet ve mobil ağ donanımına yönelik girişim yaptığı ülkeler arasında BKBY ülkesi olmayanların da bulunması işbirliklerini ne derece çeşitlendirdiğini göstermektedir (McGeachy, 2019, s. 6). Özellikle de gelişmekte olan ülkelerle yaptığı anlaşmalar çerçevesinde düşünüldüğünde bu durum hem stratejik hem de ekonomik anlamda çeşitli sonuçlar doğurabilecektir. Zira standartların şekillendirilmesi Batı menşeli standart ve kuralların yanısıra asimetric bağımlılıkların aşılması anlamında da önemli bir unsur haline gelmektedir. Ancak asimetric bağımlılıklar üzerinden düşünüldüğünde değişen yegâne unsurun küresel aktörler olup olmayacağı, Çin’in geliştirdiği standartlar ve geniş uygulama alanları üzerinden yeni bağımlılıklar yaratıp yaratmayacağı, teknolojik bir blok kurup kurmayacağı, ABD’nin başını çektiği Batı bloğuyla yeni bir teknolojik mücadele içinde olup olmayacağı ve bunun küresel çaplı etkileri önümüzdeki dönemin başlıca soruları arasında yer almaktadır.

2.3. Çin Teknolojisinin Olası Sistemik İzdüşümleri

Çin’in sistemli bir devlet politikası çerçevesinde geliştirdiği tüm bu unsurlar okyanus yüzeyinden uzaya varan, siber uzayla entegre bir bütünlük operasyonel alanlar çerçevesinde hayata geçmektedir. Yapay zeka, büyük veri uygulamaları ve stratejik teknolojileri içeren bir ekosistemin geliştirilmesinde ve standartların yaygınlaştırılmasında önemli rol oynayan Çinli şirketler devlet politikaları çerçevesinde desteklenmektedirler. Çin’in büyük güç rolünü elde etmesinde kendi standartlarının uygulanması önemli bir unsuru teşkil etmekte ve bu anlamda Çin menşeli stratejik değerdeki teknolojilerin üretimi ve yaygınlaşması araçsal bir rol oynamaktadır.

Merkantalist bir yaklaşım çerçevesinde değerlendirildiğinde farklı coğrafyalarda faaliyet gösteren Çin’li firmaların devlet politikalarının uygulanması konusundaki rolleri soru işaretleri uyandırmaktadır. Çin’li teknoloji firmalarının devlet politikalarının gerçekleştirilmesindeki güçlendirici etkisi ABD başta olmak üzere bazı devletlerce ulusal güvenlik çerçevesinde şüpheyle karşılanmaktadır. Hatta kimi kaynaklarca Huawei şirketi Çin devletinin etkisini yayma kapasitesi itibariyle koloni döneminin öne çıkan şirketleri Britanya Doğu Hindistan ve Hollanda Doğu Hindistan Kumpanyası şirketlerine benzetilmektedir (Esen, 2021, s. 100). Özellikle de veri paylaşımı ve gözetim teknolojileri bağlamında Çin devletine bilgi akışı sağlanması konusu tartışmaların odağında yer almaktadır. Zira şirketlerin istihbarat ve veri gizliliği konularında izleyecekleri yol uluslararası siyasetin geleceği açısından önem arz etmektedir. Tüm bu dinamikler, standartların belirlenmesi ve uygulanması sürecinin merkantalist bir yaklaşımla nasıl şekillendiği ve devletler arası rekabetin ne derece farklı düzlemlerde cereyan ettiğini göstermesi bakımından anlamlıdır (Phillips, 2018).

Çin'in standartların belirlenmesi çerçevesinde yaptığı girişimlere bakıldığında Mart 2019'da Standardizasyon Yönetimi (Chinas Standardization Administration) tarafından yayınlanan politika hedefleri göze çarpmaktadır. Hedefler çerçevesinde Çin tarafından şekillendirilen standartların BKBY üzerinden yayılması ve uluslararası hale getirilmesi vurgulanmaktadır. Bunların ISO standartlarına ters düşmemesi belirtilmişse de telekomünikasyon veya taşımacılık gibi öncelikli alanlardaki standardizasyonda uzun dönemli sonuçlar tartışma konusudur (Triolo, Allison, Brown ve Broderick, 2020). Çin'in standartlara uyan/standartları alan devlet olmak yerine standartları yapan devlet olma arzusu Çin Standartları 2035 Projesi'nde de yansıma bulmuştur. Geniş bir düzlemde hayata geçirilen Proje kapsamında dijital ekonominin temel alanlarında, yapay zeka, akıllı şehirler, büyük veri gibi geleceğin teknolojilerinde küresel düzeyli standart oluşturma çabaları öne çıkmaktadır ("The Chinese Communist Party", 2021). Çin'in teknoloji ihracatına attığı büyük önemin yanı sıra küresel teknik standartların belirlenmesi ve yönetim mekanizmalarının şekillenmesi konularındaki aktif rol üstlenme çabalarını Çin Standartları 2035 üzerinden okumak mümkündür.

Çin'in teknolojik standartların belirlenmesi ve uluslararası anlamda benimsenmesi çerçevesindeki proaktif tutumu Çin tarafında küresel sorumluluk kapsamında değerlendirilirken, Batı tarafından ise teknolojik bir soğuk savaş anlamına gelip gelmediği yönünde sorgulanmaktadır. Çin'in yapay zeka teknolojilerinin düzenlenmesi ve kullanımına ilişkin girişimlerini BM düzeyine taşıması, Çinli çevrelerce stratejik güvenlik, küresel yönetim ve sorunların çözümü çerçevesinde sorumlu bir tutum olarak nitelendirilmektedir (Xuanzun, 2021; "China submits position", 2021). Çok taraflılık vurgusu yapan Başkan Şi Cinping sadece birkaç ülkenin küresel kuralları koyamayacağını, Çin'in fiziki altyapı bağlamında katı bağlantılılık, kurallar ve standartlar bağlamında ise yumuşak bağlantılılık unsurlarını benimsediğini ifade etmiştir (Krishnani, 2021). Çin'in çok taraflılık söylemi altında 5G gibi alanlarda kendi kural ve standartlarını öne çıkardığını görmek ise söz konusu çok taraflılığın içeriğini sorgulatır bir nitelik arz etmektedir. Çin'in teknolojik standartların belirlenmesi yönündeki adımları Batı tarafında güvenlik ve sistemsel etkileri kapsamında soru işaretleri uyandırmaktadır. Zira gerek uluslararası standartların şekillendirilmesi gerekse DİY'in fiber optik altyapı, mobil ağlar, veri merkezleri ve akıllı şehirler üzerine inşa edilmesi, gerekse de Çin'in kendi iç pazarında yabancı firmalara getirdiği kısıtlamalar konunun teknolojik boyutundan ziyade uzun dönemli jeopolitik etkilerini ön plana çıkarmaktadır.

Çin'in dijital teknolojiler ve şekillenen uluslararası standartlar konusundaki tutumu Batı tarafında eleştirilere konu olsaydı da, bu konuda Batının ne derece yönetim ve paydaşlık çerçevesinde hareket ettiği tartışmalıdır. Zira ABD'nin sistemik teknolojiler üzerinden Çin'e yaptırım uyguladığı ve kutuplaşma yönünde adımlar atmaktan kaçınmadığı görülmektedir. Dolayısıyla dijital teknoloji standartlarının belirlenmesi süreci sistemsel etkileri olabilecek bir güç mücadelesine doğru evrilmektedir. Bu doğrultuda ABD'nin izlediği politikaları detaylıca incelemek elzemdir.

3. ABD'nin Tekno-Politik Güç Unsurları ve Standardizasyon Paktları

Çin'in dijital teknoloji alanındaki üretimi ve standartların belirlenmesine yönelik çalışmaları hızla sürerken bu alanda lider pozisyonda olan ABD'nin konuyu uluslararası siyaset ve güvenlik ekseninde değerlendirdiği, Çin'e yönelik politika uygulamalarını ihracat kısıtlamaları ve çeşitli siyasi gruplaşmalar üzerinden şekillendirdiği görülmektedir. Gerek uyguladığı kısıtlamalar gerekse Quad ve AUKUS gibi gruplaşmalarda ortaya koyduğu argümanlar, ABD'nin dijital teknoloji ve standartları üst düzey bir siyaset konusu çerçevesinde ele aldığını göstermektedir. Çin'in küresel güç olmasında önemli rol oynayabilecek olan konunun gittikçe keskinleşen bir rekabet alanı haline dönüşmesi ise adeta tüm operasyonel alanlarda etkileri olabilecek yeni bir Soğuk Savaş ortamını gündeme getirmektedir.

3.1. Standartların Belirlenmesi Sürecinde ABD'nin Çin'e Yönelik Yaklaşımı ve İhracat Kısıtlamaları

ABD'nin Çin'i ne yönde algıladığı, rekabetin gidişatının alacağı şekil itibariyle önem arz etmektedir. Çin'in yükselen gücünün önemli bir unsuru olarak ele aldığı dijital teknolojilerin gelişimi ve standartların belirlenmesi sürecinde ABD'nin Çin'i kendisine meydan okuyan stratejik bir rakip olarak gördüğü gözlenmektedir. Bu minvalde standartların belirlenmesi sürecinde merkantilist bir yaklaşım doğrultusunda merkezi yönetimin rolünün ağırlık kazandığı, proaktif girişimlerin öne çıktığı ve Çin'in önünün kesilmesi yönünde politikaların benimsendiği görülmektedir.

2020 yılında Trump Yönetiminin yayınladığı ABD'nin Çin Halk Cumhuriyeti'ne Yönelik Stratejik Yaklaşımı (US Strategic Approach to the People's Republic of China) başlıklı belgede standartlar konusuna (teknoloji ve endüstri standartları anlamında) vurgu yapılmış ve Çin'in küresel vizyonunun bir aracı niteliğinde yorumlanmıştır. Belgeye göre BKBY projesi ve diğer adımlar uluslararası standart ve ağları yeniden şekillendirerek Pekin'in küresel çıkarlarını güçlendirmek ve ulusal ekonomik gereksinimlerine hizmet etmek üzere dizayn edilmiştir (*United States Strategic*, 2020, s. 3). Yine bu belgede Çin'in küresel bilgi ve iletişim teknolojileri endüstrisini domine etmek istediği ve bunun Ulusal Siber Güvenlik Yasası'nda yansıma bulan ayrımcı düzenlemelere dayandırıldığı belirtilmiştir. Belgede Çin'in ABD'ye yönelik olarak doğrudan bir meydan okuma içerisinde olduğu ve stratejik bir rekabetin cereyan ettiği ifade edilmiştir. Bu doğrultuda ABD'nin rolü yenilik ve standartları belirleme konusundaki liderlik nosyonu kapsamında değerlendirilmiştir (*United States Strategic*, 2020, s. 7). Ulusal İstihbarat Direktörlüğü Dairesi tarafından hazırlanan 2023 tarihli Yıllık Tehdit Değerlendirmesi belgesinde de Çin'in ABD ve müttefiklerinin ticari ve askeri teknolojileri ile anahtar sektörlerini hedef alarak ABD'nin teknolojik rekabetçiliğine yönelik tehdit arz ettiği ifade edilmiştir (ODNI, 2023, s. 8). Yine aynı başlık altında Pekin'in espionaj, sübvansiyon ve ticaret politikaları gibi araçlar üzerinden yerli şirketlerine avantaj sağlamaya çalıştığı ve bu durumun da Çin'in teknoloji ve standartların geliştirilmesi konusundaki dünya liderliği hedefine hizmet ettiği belirtilmiştir (ODNI, 2023, s. 9). Tüm bu belgelerde yansıma bulunduğu üzere, ABD'nin küresel güç mücadelesindeki hakim güç rolü dijital teknolojilerin üretimi ve standartların

şekillenmesi kapsamındaki belirleyiciliği ve liderliği üzerinden okunmakta ve Çin'in bu alandaki adımları da risk ve hatta tehdit unsuru olarak görülmektedir.

Siber alan, yapay zeka, biyoteknoloji gibi geleceğin teknoloji alanlarındaki kuralların ABD tarafından şekillendirilmesi konusundaki kararlılık Biden yönetimi tarafından da seslendirilmiştir (Miller, 2021). ABD'nin teknolojik liderlik rolüne vurgu yapan Biden (2020), dijital çağın kurallarının Çin ve Rusya tarafından yazılması gibi bir durumdan sakınılması gerektiğini vurgulamıştır. Bu çerçevede geliştirilen politikalarda özel sektöre paralel şekilde ABD yönetiminin artan ağırlığı dikkat çekicidir. Nitekim Biden yönetiminin Haziran 2021'de yayınladığı Amerika'nın Tedarik Zinciri'ne yönelik değerlendirme raporunda (The White House, 2021, s. 14) standartların oluşturulması konusunda yönetimin aktif rol oynayabileceği alanların belirlenmesi hedefi öne çıkarılmıştır. Raporda, ulusal anlamda güçlü standartların belirlenmesi veya küresel standartların oluşturulmasında oynayacağı etkin rol ile ABD'nin özel sektörün direncini ve kapasitesini arttırabileceği belirtilmiştir. Gerek yukarıdaki belgelerde gerekse ABD Ulusal Standartlar ve Teknoloji Enstitüsü'nün "ABD'nin Yapay Zekadaki Liderliği" başlıklı raporunda görüldüğü üzere yönetimin ulusal ve uluslararası standardizasyon konusundaki etkinliği ve Çin baskısı karşısındaki rolü gittikçe daha fazla vurgulanmaktadır (NIST, 2019, s. 22; Lee, 2021, s. 46). Uzun dönemde 5G gibi Çin'in önde olduğu teknoloji alanlarında geri düşmemek amacıyla hükümetin çeşitli şekillerde artan desteğinin sağlandığı gözlenmektedir (Segal, Van Staden, Kania, Sacks ve Zaagman, 2019). Genel itibarıyla değerlendirildiğinde piyasa odaklı liberal bir yaklaşıma sahip olan ABD yönetimlerinin özellikle de son dönemlerde standartlar konusunda çok daha ağırlıklı ve belirleyici bir rol üstlenmesi dikkat çekicidir. ABD yönetimlerinin merkantilist politikalar çerçevesinde artan rollerini Çin'in stratejik anlamda bir risk ve hatta tehdit unsuru olarak değerlendirilmesi ve bu ülkeyle tırmanan stratejik rekabet çerçevesinde yorumlamak mümkündür.

ABD-Çin ilişkileri özellikle de 2018'den bu yana süren ticaret savaşları çerçevesinde düşünülmektedir. Ancak teknoloji ve standartların şekillendirilmesi konusunu küresel güç rolü çerçevesinde belirleyici bir unsur olarak değerlendiren ABD'nin bu konudaki yaptırımlarının çok da yeni olmadığı görülmektedir. Ayrıca "ticaret savaşları" altında dar bir kapsamda değerlendirilen mücadelenin aslında sistemik teknolojilerde ve standartlarda liderlik etme mücadelesinin bir parçası olduğu ve ilişkileri uluslararası sistem düzeyinde bir dijital soğuk savaşa dönüştürme ihtimali bulunduğu gözlenmektedir. Geçmişten bu yana uygulanan kısıtlamalara ve belgelere bakıldığında ABD'nin dijital teknoloji ve standartların geliştirilmesinde liderliği kaptırmak istememesi konusunun – kimilerine göre geç kalınmış olsa da (Karan, 2023) – merkantilist bir yaklaşımla devlet politikası şeklinde ele alındığı ve devamlılık arz ettiği görülmektedir. Çin'e yönelik dijital teknoloji kısıtlamalarının 2000'lere uzanan başlıca örneklerine bakıldığında, Çin ordusuyla bağları olduğu iddiasıyla Huawei'nin 2008 yılında ABD'li şebeke ekipmanları üreticisi 3Com'u ve 2010 yılında da yazılım firması 2Wire'ı satın almasının engellenmesi göze çarpmaktadır (Esen, 2021). Yine 2010'da ABD'nin dördüncü büyük mobil operatörü Sprint-Nexel'in Huawei ekipmanlarını satın alma planının Savunma Bakanlığı ve bazı grupların kampanyası sonucunda gerçekleşmediği görülmektedir. 2011 yılında ABD'li sunucu teknolojisi

şirketi 3Leaf Systems'ı satın almayı planlayan Huawei, Yabancı Yatırım Komitesi (Committee on Foreign Investment in the US – CFIUS)'nin olumsuz değerlendirmesine takılmış (Batabyal, 2023) ve yükselen tepkiler sonucunda başvurusunu geri çekmiştir (“Huawei backs away”, 2011). 1975 yılında kurulan ve ABD'ye yapılan yabancı yatırımları incelemekle yetkilendirilmiş olan CFIUS özellikle de kritik teknoloji alanlarındaki girişimlerin değerlendirilmesi konusunda artan bir role sahiptir. Komitenin yetkileri Trump döneminde 2018 tarihli Yabancı Yatırım Risklerini Değerlendirme ve Modernleştirme Yasası (Foreign Investment Risk Review Modernization Act – FIRRMA) kapsamında – özellikle de Çinli yatırımcıları etkileyebilecek konular çerçevesinde – güçlendirilmiş, 2022 yılında da Biden yönetiminin hassas bilgi, siber güvenlik ve yapay zeka gibi konulardaki yatırım ve anlaşmaların daha yakından takip edilmesi yönündeki direktifine konu olmuştur (Batabyal, 2023; Khanapurkar, 2020, s. 228). Çin'in girişimlerinin ABD yönetimlerinde yetkileri güçlendirilen CFIUS'un denetimine konu olması konunun stratejik ağırlığını, benimsenen dijital merkantilist yaklaşımı ve kurumların bu anlamda oynadığı araçsal rolü gözler önüne sermektedir.

ABD'nin korumacı bir yaklaşımla Çin'e karşı kritik sektörlerde getirdiği kısıtlamalar 2018 yılından bu yana önemli bir artış göstermiştir. Trump yönetiminin yayınladığı kararnameyle Çin'den çelik ithalatına yüzde 25, alüminyum ithalatına yüzde 10 ve akabinde 800'den fazla ürüne yüzde 25 ek gümrük vergisi uygulanmasıyla ticaret savaşları önemli bir noktaya ulaşmıştır (“ABD-Çin ticaret”, t.y.). ABD'nin kara listeye aldığı Çinli şirketler arasında ZTE ve Huawei gibi teknoloji devleri de yer almış, Trump yönetimini müteakip Biden yönetimi tarafından da Çin'in dijital teknolojisine yönelik kısıtlamalar sürdürülmüştür. Huawei'ye teknoloji ihraç etmek isteyen Amerikan şirketlerine lisans onayı verilmesinin durdurulması ticaret savaşlarında teknoloji unsurlarının ne derece ağırlık kazanmaya başladığını göstermektedir. Burada öne çıkan bir diğer önemli noktayı da ABD'nin dijital teknoloji kalemlerinde Çin'e yönelik olarak getirdiği kısıtlamaları ulusal güvenlik gerekçelerine dayandırması teşkil etmektedir. Özellikle de pekçok alanı kapsayan ve internet ekonomisinde kritik bir öneme haiz bulunan 5G teknolojilerinde Çinli teknoloji firmaları güvenlik soruşturmalarına konu olmaktadır (Lee, 2021, s. 43). Konunun başlıca aktörlerinden olan Huawei, ABD Adalet Bakanlığı tarafından ticari sırları çalmak amacıyla şantaj yapmak ve komplo kurmakla suçlanırken, 2022 tarihli FBI soruşturmasında da ABD'nin askeri iletişimine zarar verebileceği yönündeki suçlamaların muhatabı olmuştur (“Chinese Telecommunications Conglomerate”, 2020). Biden yönetimi de BKBY ülkelerinin 5G altyapısını gerçekleştiren Huawei başta olmak üzere, ZTE, Hikvision ve Dahua gibi Çinli teknoloji devlerinin telekomünikasyon ve gözetim teknolojileri ithalatını ABD'nin ulusal güvenliğine “kabul edilemez bir risk” yönelttiği gerekçesiyle yasaklamıştır (Batrz ve Alper, 2022; “US bans new”, 2022).

ABD'nin 2023 tarihli Yıllık Tehdit Değerlendirmesi belgesinde altı çizilen noktalardan biri olan Çin'in yarı iletkenler ile bataryaların küresel tedarik zincirindeki merkezi rolü (ODNI, 2023, s. 9) kapsamında da çeşitli yaptırımlar ortaya konmuştur. Biden yönetimi pekçok kritik alanın en önemli emtialarından biri haline gelen çip teknolojisi konusunda liderliğini korumak ve çip üretimine hız vermek amacıyla Çip ve Bilim Yasası'nı çıkarmıştır. Çin'in bu alandaki yükselişinin önüne geçmek ve ileri çip teknolojilerine erişimini kısıtlamak amacıyla da yeni lisans şartları ve

ihracat kontrolleri gibi düzenlemeler getirilmiş ve bu durum da Çin'in tepkisine sebep olmuştur ("ABD çip savaşıyla", 2022; "ABD Çin'in çip", 2022; "Küresel rekabetin yeni", 2023). Artan kısıtlamalara karşılık Çin de ABD'li Micron Technology tarafından üretilen bellek çiplerinin Çinli endüstrilerce satın alınmasını engelleme yönünde karar almıştır ("Çin güvenlik riskleri", 2023). Tüm bu politika uygulamaları ve neticesinde tırmanan gerilim büyük güçlerin sistemik teknolojilere ve bunlara ilişkin standartlara atfettiği önemi gösterir niteliktedir. Bu çerçevede merkantilist bir yaklaşımla uluslararası ticaret kurallarını ve serbest ticaret prensiplerini de ihlal etmekten çekinmeyen büyük güçler, yaptırımları ve kısıtlamaları rekabet sürecinde birer araç olarak kullanmaktadırlar. Süreç içerisinde her iki devletin birbirine karşı yaptırımları hız kazanırken, ABD'nin konuyu daha geniş bir düzleme taşıdığı ve müttefiklerle ortak tavır sergileme noktasında değerlendirdiği görülmektedir. Siyasi yönü gittikçe ağırlık kazanan konunun önümüzdeki dönemde kutuplaşmalara sahne olup olmayacağı soru işaretleri uyandırmaktadır.

3.2. ABD Paktlarının Yeni Konusu: Dijital Teknoloji Standartları

ABD'nin küresel siyasetinin önemli konu başlıklarından birini teşkil eden sistemik teknolojiler ve standartlarının belirlenmesi kapsamında müttefikleriyle işbirliklerini çeşitlendirmeye ve paktlar kurmaya çalıştığı görülmektedir. Gerek strateji belgelerinde gerekse yaptığı çağrılarda yansıma bulduğu üzere ABD bu konuda müttefiklerine özel önem atfetmekte ve Çin'den gelebilecek olası meydan okumalara karşı proaktif ve kimi zaman da agresif bir politika geliştirmektedir.

Strateji belgeleri çerçevesinde incelendiğinde, Trump Yönetimi tarafından yayınlanan 2020 tarihli ABD'nin Çin Halk Cumhuriyeti'ne Yönelik Stratejik Yaklaşımı (US Strategic Approach to the People's Republic of China) başlıklı belgede standartlar konusunda müttefiklerle birlikte çalışılmasına yapılan vurgu göze çarpmaktadır. 'Ayrımcı endüstriyel standartların küresel standartlar haline gelmesinin önüne geçilmesi' yönünde ifadelerin kullanıldığı belgede bu doğrultuda müttefiklerle ve ortaklarla birlikte çalışılacağına altı çizilmiş ve bir anlamda Çin'e mesaj verilmiştir (*United States Strategic*, 2020, s. 13). Serbest piyasa şartlarında düşünüldüğünde Çin'in işaret edildiği 'ayrımcı endüstriyel standartlar'ın aslında ABD'nin liderliğini yaptığı küresel standartların alternatifleri olduğu görülmektedir. Ayrıca serbest piyasa, egemenlik ve sürdürülebilir kalkınmanın konu edildiği yine aynı paragrafta Amerikan yönetiminin yurt içi ve yurt dışı rekabet kapasitesini arttırmak amacıyla ABD'li şirketlerle yakın çalışıldığını belirtmesi de ABD'nin merkantilist yaklaşımının bir ifadesidir. Gerek Çin'in küresel etkinliğini dizginlemek gerekse kendi liderlik pozisyonunun istikrarlı bir şekilde sürmesini temin etmek amacıyla ABD'nin standartlar konusunda müttefiklerle ilişkilerini güçlendirme çabasına girdiğini ve hatta yeni paktlar kurarak bir anlamda Çin'i yalnızlaştırma yoluna gittiğini söylemek mümkündür.

Çinli şirketlerce üretilen dijital teknoloji araçları ve standartlarının küresel anlamda yaygınlık kazanmasının önünü kesmek amacıyla ABD'nin müttefiklerine çeşitli çağrılarda bulunduğu görülmektedir. Güvenlik mülahazalarının ön plana çıkarıldığı açıklamalarda Çin devletinin politikalarına hizmet edebilecek olan Huawei'nin ürünlerinin satın alınmaması konusunda

uyarılarda bulunmaktadır. Aksi bir durumun ABD ile işbirliğini güçleştireceği yönünde bir anlamda sopa da gösterilen çağrılara (Congar, 2019) katılan ve Huawei ekipmanlarının kullanımına yasak getiren veya kısıtlamalar koyan devletler arasında İngiltere, Kanada, İsveç, Yeni Zelanda ve Avustralya yer almaktadır. AB'nin de Huawei konusunda tutumunu sıkılaştırma doğrultusunda adımlar attığı ve hatta 5G kullanımında Huawei ile işbirliğine zorunlu yasak getirmeyi planladığı yönünde haberler bulunmaktadır ("AB 5G ağı", 2023). AB'nin endişelerinin başında istihbarat konusu yer alırken olası bir jeopolitik gerilimde (Tayvan konusu gibi) Batının ağ bağlantısının Çin tarafından engellenebileceği yönündeki endişeler de dile getirilmektedir (Gold, 2023). Bu durum da AB dökümanlarında Çin'e yönelik olarak kullanılan ve AB'nin yaklaşımını yansıtan 'partner', 'ekonomik rakip' ve 'sistemsel rakip' ifadelerinden sistemsel rakibin ağırlık kazanmaya başladığını düşündürmektedir. Söz konusu yaklaşımın tırmanmakta olan teknolojik soğuk savaşta ABD liderliğini güçlendirdiğini ve bir anlamda müttefiklerin konsolide olmasına hizmet ettiğini söylemek mümkündür.

Müttefiklerini dijital teknolojilerin üretimi ve standartlarının belirlenmesi konusunda kendi etrafında toplama çabalarına hızveren ABD çeşitli paktlar kurarak kurumsal niteliği bulunan ve jeopolitik sonuçlar doğurabilecek olan adımlar atmaktadır. Bu kapsamda ABD'nin liderliğinde Avustralya, Hindistan ve Japonya ile oluşturulan Dörtlü Güvenlik Diyalogu (QUAD) altında Kritik ve Gelişen Teknoloji Çalışma Grubu (Critical and Emerging Technology Working Group) kurulmuş ve 5G, teknoloji tedarik zincirleri gibi teknoloji standartları alanlarında ortak çalışmalara başlanmıştır (PMC, 2023). Çin Standartları 2035 çalışmalarına karşılık olarak da düşünülebilecek grubun hedefleri arasında teknolojinin üretimi ve kullanımı konusunda prensipler geliştirilmesi, telekomünikasyon gibi kritik altyapı alanlarında teknoloji standartlarının belirlenmesi ve işbirlikleri yapılması yer almaktadır. Yine ABD, Japonya ve Avustralya arasında hayata geçirilen Mavi Nokta Ağı (Blue Dot Network) ile de küresel altyapı gelişimi için standardizasyon sistemi oluşturulmasına çalışılmaktadır. Çin'in KYP ve Huawei'nin 5G'deki etkinliğine bir cevap niteliği taşıyan inisiyatif ile küresel altyapı projelerinin Çin'in ağır borçlandırmaları yerine güvenilir kalite standartları çerçevesinde fonlanması hedeflenmektedir (OECD, 2022). 2021 yılında kurulan AB-ABD Ticaret ve Teknoloji Konseyi kapsamında da kritik ve gelişen teknoloji alanlarında Transatlantik işbirliğinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Konseyin amaçları arasında dijital ve gelişen teknoloji alanlarında otoriter etkilerin azaltılması ve bilim ve teknolojiye ABD ile müttefiklerinin liderliğinin sürdürülmesi yer almaktadır ("The International Trade Administration", t.y.). Son dönemdeki tartışmaların başlıca konularından biri haline gelen çip alanında da yine ABD'nin liderliğini yaptığı Çip Dörtlüsü'nün ilk toplantısı Ekim 2022'de küresel üretimin büyük çoğunluğunu gerçekleştiren Tayvan, Japonya ve Güney Kore'nin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Pekçok teknolojinin temelini oluşturan yarı iletken çipler ile entegre devreler konusundaki liderliğini Çin'e kaptırmak istemeyen ABD Asya'daki işbirliklerini güçlendirerek tedarik zincirinin güvenliğini koruma yolunda ardı ardına adımlar atmaktadır ("Çip dörtlüsü ile", 2022; "What is the Chip", t.y.). Dijital teknoloji ve standartların belirlenmesi konusundaki rekabet her geçen gün tırmanırken, ABD söz konusu alandaki liderliğini koruma ve müttefiklerle ortak politikalar uygulama konusunda kararlı bir duruş sergilemektedir. Başlıca

sistemsel güç unsuru haline gelen dijital teknoloji ve standartlar konusunda ortaya konan kısıtlamalar ve oluşturulan paktlar ABD'nin bir nevi teknoloji duvarları inşa ederek Çin'i çevreleme ve yalnızlaştırma niyetinde olduğunu düşündürmektedir.

4. Sonuç

Devletlerarası rekabetin önde gelen dinamikleri arasında yer alan sistemik teknolojiler uluslararası siyasetin rekabet araçlarını, alanlarını ve küresel güç dengelerini derinden etkilemektedir. Tarihten bugüne gelen örneklere bakıldığında sistemik teknolojilerin yalnızca araçlar üzerinden değil standartlar boyutuyla da büyük güçler arasındaki mücadeleye konu olduğu ve jeopolitik sonuçlar doğurduğu gözlenmektedir. Bugün de ABD-Çin rekabetinin önemli bir boyutu dijital teknoloji ve standartlarının belirlenmesi üzerinden sürmektedir. Başlıca sistemik teknolojiler arasında yer alan ve hayatın hemen hemen her alanında kullanılan dijital teknolojilerdeki standartların alacağı şekil yalnızca devletler arasındaki güç mücadelesinde belirleyici olmayacak, toplum ve birey düzeyine varan etkiler de gösterecektir. Çin ve ABD'nin başat bir standart yapıcı olmak üzere verdiği sözkonusu mücadele uluslararası sistemin önümüzdeki dönemde alacağı şeklin anlaşılması itibariyle önem arz etmektedir.

ABD-Çin rekabetinin başlıca alanlarından biri haline gelen dijital teknoloji standartlarının belirlenmesi sürecinde her iki devletin de merkantilist ve korumacı politikalar izlediği görülmektedir. Yükselen gücüne paralel şekilde uluslararası sistemdeki etki alanını genişletmek isteyen Çin, standartları alan yerine standartları yapan/ihraç eden bir konuma gelmeyi hedeflemektedir. Bu minvalde Çin, uluslararası kuruluşlarda gösterdiği varlık ve DİY çerçevesinde ulusal teknoloji devlerinin gösterdiği etkinlik ile standartların yapımı ve ihracı sürecinde kendini göstermektedir. SGO'lara aktif düzeyde katılım gösteren Çin, sözkonusu platformlara çeşitli öneriler getirmekte ve liderlik rolleri üstlenmektedir. Çin'in uluslararası kuruluşlarda sergilediği etkinlik küresel çapta çalışılabilirlik, paydaşlık ve katılım gibi unsurlar üzerinden önem arz ederken, çeşitlendirdiği işbirlikleri sistemin aktörlerine sunduğu teknolojik destek anlamında değerlidir. Öte yandan, sözkonusu uluslararası kuruluşlarda nispeten yeni bir katılımcı olmasına dayanan deneyimsizliği, ortaya koyduğu önerilerin mahremiyet ve sansür gibi konularda tartışmalara yol açması, dijital teknolojiler konusunda merkezi yönetimin sahip olduğu geniş denetim yetkileri, insan haklarını ikinci plana atan yaklaşım ve uygulamaları Çin'in politikalarında soru işareti uyandıran alanları teşkil etmektedir. Kendi standartlarının yayılması konusunda araçsal bir rol gören DİY çerçevesinde de Çin'in ulusal teknoloji devlerine yeni alanlar açtığı ve bu şirketlere sağladığı yoğun destek üzerinden teknoloji ve standartlarının geniş coğrafyalara özgürce ihracı için çalıştığı görülmektedir. Serbest piyasa koşullarında normal karşılanabilecek bu durum Çin'in kendi sınırları içerisindeki yabancı firmalara yönelik kısıtlayıcı uygulamalarıyla birlikte düşünüldüğünde dijital merkantilist anlayışın bir tezahürü olarak değerlendirilebilmektedir. Ayrıca Çin menşeli şirketlerin espionaj gibi faaliyetlerde kullanılacağı iddiaları da Çin'in uluslararası düzeyde karşısına çıkan başlıca eleştiri noktaları arasında yer almaktadır. ABD'nin politika uygulamalarına bakıldığında ise, Çin'i kendisine meydan okuyan stratejik bir rakip

olarak yorumlayan süper gücün küresel liderliğini koruma saikiyle hareket ettiği gözlenmektedir. Dijital teknoloji standartlarının belirlenmesi konusu ABD'nin strateji belgelerinin önemli noktalarından biri haline gelirken, süper gücün yeni paktların kuruluşuna önderlik ettiği ve Çin'i yalnızlaştırma siyasetinin ağırlık kazandığı görülmektedir. Dijital merkantilizm çerçevesinde değerlendirilebilecek şekilde kendi iç pazarının kritik alanlarında Çinli şirketlere kısıtlamalar getiren ABD, küresel standartların belirlenmesinde önem arz edecek özel sektörüne verdiği desteği ise güçlendirmektedir. Konuya hayati bir önem atfeden ABD, bir yandan çeşitli paktlar kurarak müttefikleriyle işbirliklerini güçlendirmek ve Çin'in standartlarının küresel hale gelmesinin önüne geçmek amaçlarıyla kurumsal nitelikte adımlar atmaktadır. Diğer yandan da güvenlik söylemleri üzerinden Huawei gibi önde gelen Çinli teknoloji devlerine karşı yasaklar uygulamakta ve müttefiklerine de aynı yönde çağrılarda bulunmaktadır. Zira 5G gibi kritik alanlarda Çinli devlerle gerçekleşecek olası işbirliklerinin önünü kesmeye çalışan ABD yönetimi, aksi bir durumun kendisiyle işbirliklerini güçleştireceği yönünde açıklamalarda bulunmuştur. Bir anlamda müttefiklerine karşı sopa göstermekten geri durmayan ABD'nin gerektiğinde baskıcı bir tutum izlemekten kaçınmayacağını sergilemesi konuya atfettiği önemi sergiler niteliktedir.

Serbest piyasanın her türlü imkânından yararlanan her iki devletin de dijital teknoloji standartlarının belirlenmesi sürecinde "devlet güvenliği" mülhazaları üzerinden yabancı girişimlere kısıtlamalar getirmesi dikkat çekicidir. Gerek Komünist Parti yönetimindeki Çin'de gerekse demokrasiyle yönetilen ABD'de ulusal politikalar çerçevesinde yönetimlerin yetki ve denetimlerinin sıkılaştırılması uygun görüldüğünde devletlerin merkantilist politikalara nasıl sarılabileceğini gösterir bir niteliktedir. Ulusal güvenlik söylemlerinin yoğun olarak kullanıldığı yeni merkantilist politikalar, bütüncülük ve paydaşlık üzerine bina edilmesi gereken küresel dijital yönetim yaklaşımını ve kurumsal mekanizmalarını zayıflatan bir etki göstermektedir. Devletlerin birbirlerine pazarlarını kapattığı bir ortamda ortak standartların nasıl şekilleneceği muğlaktır. Ticari rekabette tırmanan gerilimle birlikte düşünüldüğünde küresel yönetim anlayışından uzak olan bu politikaların teknolojik bir soğuk savaşın habercisi olup olmadığı soru işaretleri uyandırmaktadır. Geline nokta itibarıyla değerlendirildiğinde, küresel dijital yönetimin unsurları Çin'in insan haklarını ikinci plana atan otoriter anlayışı ve ABD'nin liderliğini koruma saikleriyle biçimlendirdiği kısıtlamaları ve paklaşmaları arasında şekillenmektedir. Son tahlilde günlük hayatın vazgeçilmez bir parçası haline gelen ve karşılıklı bağımlılıkların son derece yoğun olduğu dijital ortamda tek taraflı politikaların olumlu sonuçlar vermeyeceği aşikârdır.

Kaynakça

- AB, 5G ağı kurulumunda Huawei ile iş birliğine zorunlu yasak getirmeyi planlıyor (2023, 7 Haziran). *Euronews*. Erişim Adresi: <https://tr.euronews.com/2023/06/07/ab-5g-agi-kurulumunda-huawei-ile-is-birligine-zorunlu-yasak-getirmeyi-planliyor-ft> (Erişim Tarihi: 10.07.2023)
- ABD, Çin'in çip ihracatına yeni kısıtlamalar getirdi (2022, 7 Ekim). *Gazete Oksijen*. Erişim adresi: <https://gazeteoksijen.com/ekonomi/abd-cinin-cip-ihracatina-yeni-kisitlamalar-getirdi-162762> (Erişim Tarihi: 21.05.2023)

- ABD-Çin ticaret savaşı (t.y.). *Sputnik News*. Erişim adresi: <https://sputniknews.com.tr/abd-cin-ticaret-savasi-gumruk-vergisi-ithalat-ihracat/> (Erişim Tarihi: 21.05.2023)
- ABD, “çip savaşıyla” Çin’in etrafına teknoloji duvarı örüyor (2022, 1 Kasım). *TRT Haber*. Erişim adresi: <https://www.trthaber.com/haber/bilim-teknoloji/abd-cip-savasiyla-cinin-etrafina-teknoloji-duvari-oruyor-720349.html> (Erişim Tarihi: 22.05.2023)
- Barts, D. ve Alper, A. (2022, 1 Aralık). U.S. bans new Huawei, ZTE equipment sales, citing national security risk. *Reuters*. Erişim adresi: <https://www.reuters.com/business/media-telecom/us-fcc-bans-equipment-sales-imports-zte-huawei-over-national-security-risk-2022-11-25/> (Erişim Tarihi: 21.05.2023)
- Batabyal, A. A. (2023, 31 Mayıs). Amid fears of Chinese influence, the Committee on Foreign Investment in the United States has grown more powerful. *The Conversation*. Erişim Adresi: <https://theconversation.com/amid-fears-of-chinese-influence-the-committee-on-foreign-investment-in-the-united-states-has-grown-more-powerful-206279> (Erişim Tarihi: 10.07.2023)
- Biden Jr., J. R. (2020, 23 Ocak). Why America must lead again: Rescuing U.S. foreign policy after Trump. *Foreign Affairs*, March/April 2020. Erişim Adresi: <https://www.foreignaffairs.com/articles/united-states/2020-01-23/why-america-must-lead-again> (Erişim Tarihi: 20.05.2023)
- Brunnermeier, M., Doshi, R. ve James, H. (2018). Beijing’s bismarckian ghosts: How great powers compete economically. *The Washington Quarterly*, 41(3), 161-176. doi: 10.1080/0163660X.2018.152.0571
- Bryan-Low, C., Packham, C., Lague, D., Stecklow, S. ve Stubbs, J. (2019, 21 Mayıs). Hobbling Huawei: Inside the U.S. war on China’s tech giant. *Reuters*. Erişim Adresi: <https://www.reuters.com/investigates/special-report/huawei-usa-campaign/> (Erişim Tarihi: 10.05.2023)
- Chandran, N. (2018, Şubat). Alibaba’s ‘Digital Free Trade Zone’ has some worried about China links to Malaysia. *CNBC*. Erişim Adresi: <https://www.cnn.com/2018/02/12/concerns-over-alibaba-led-digital-free-trade-zone-in-malaysia.html> (Erişim Tarihi: 11.05.2023)
- China submits position paper on regulating military application of AI (2021, 14 Aralık). *CGTN News*. Erişim Adresi: <https://news.cgtn.com/news/2021-12-14/China-submits-position-paper-on-regulating-military-application-of-AI-15YS6BQPWeI/index.html> (Erişim Tarihi: 10.05.2023)
- Chinese Telecommunications conglomerate Huawei and subsidiaries charged in racketeering on conspiracy and conspiracy to steal trade secrets (2020, 13 Şubat). Office Of Public Affairs – U.S. Department of Justice Basın Bülteni. Erişim Adresi: <https://www.justice.gov/opa/pr/chinese-telecommunications-conglomerate-huawei-and-subsidiaries-charged-racketeering> (Erişim Tarihi: 10.05.2023)
- Congar, K. (2019, 11 Şubat). ABD Dışişleri Bakanı Pompeo Avrupalı müttefiklerini Huawei konusunda uyardı. *Euronews*. Erişim adresi: <https://tr.euronews.com/2019/02/11/abd-disisleri-bakani-pompeo-avrupali-muttefiklerini-huawei-konusunda-uyardi> (Erişim Tarihi: 10.05.2023)
- Çin, ChatGPT’yi yasakladı: ABD’nin propoganda aracı (2023, 27 Şubat). *NTV*. Erişim Adresi: <https://www.ntv.com.tr/teknoloji/cin-chatgptyi-yasakladi-abdnin-propoganda-araci,AL9iP6bBOEaQSZIRYWVA-w> (Erişim Tarihi: 05.06.2023)
- Çin, güvenlik riskleri sebebiyle Micron Technology satın almasını engelleyeceğini açıkladı (2023,22 Mayıs). *Habertürk*. Erişim adresi: <https://www.haberturk.com/cin-guvenlik-riskleri-sebebiyle-micron-technology-satin-almasini-engelleyecegini-acikladi-3593657-teknoloji> (Erişim Tarihi: 05.06.2023)
- Çin’in ilk Kişisel Verileri Koruma Kanunu yürürlüğe girdi, hazır mı sınız?. (2022, 25 Ocak). *GSK Hukuk*. Erişim Adresi: <https://www.gsg hukuk.com/tr/bultenler-yayinlar/makale-yazilar/cin-in-ilk-kisisel-verileri-koruma-kanunu-yururluge-girdi-hazir-misiniz.html> (Erişim Tarihi: 05.06.2023)

- Çip dörtlüsü ile yeni küresel mücadele başlıyor (2022, 11 Ağustos). *Analiz Gazetesi*. Erişim adresi: <https://analizgazetesi.com.tr/haber/cip-dortlusu-ile-yeni-kuresel-mucadele-basliyor-9769/> (Erişim Tarihi: 10.05.2023)
- De La Bruyère, E. (2022, Mart). Setting the Standards: Locking in China's technological influence. De La Bruyère, E, Strub, D. ve Marek, J. (Ed) *China's Digital Ambitions: A Global Strategy to Supplant the Liberal Order*, (ss. 49-72) içinde. Washington: The National Bureau of Asian Research
- Esen, B. (2021). Teknoloji rekabetinde Huawei bir tehdit mi?. *Maliye ve Finans Yazıları*, 116, 93 – 118. doi: 10.33203/mfy.928736
- Faaborg-Andersen, S., Temes, L. (2022, Temmuz). The Geopolitics of digital standarts. *Cambridge: Harvard Kennedy School Belfer Center for Science and International Affairs*. Erişim Adresi: <http://www.belfercenter.org/cyberproject>
- Gold, J. (2023, 8 Mayıs). EU's changing stance on Huawei could impact 5G networks already in place. *Network World*. Erişim adresi: <https://www.networkworld.com/article/3695730/eus-changing-stance-on-huawei-could-impact-5g-networks-already-in-place.html> (Erişim Tarihi: 05.06.2023)
- Hao, C. J. (2019, 30 Nisan). China's digital Silk Road: A game changer for Asian economies. *The Diplomat*. Erişim Adresi: <https://thediplomat.com/2019/04/chinas-digital-silk-road-a-game-changer-for-asian-economies/> (Erişim Tarihi: 05.05.2023)
- Herrera, G.L. (2003). Technology and International Systems, *Millenium: Journal of International Studies*, 32 (3), 559-593, doi: 10.1177/030.582.9803032.003.1001
- Huawei backs away from 3Leaf acquisition (2011, 19 Şubat). *Reuters*. Erişim adresi: <https://www.reuters.com/article/us-huawei-3leaf-idUSTRE71I389.201.10219> (Erişim Tarihi: 10.05.2023)
- Karan, C. (2023, 24 Nisan). ABD'nin çip duvarları bütün dünya için büyük risk. *Sputnik News*. Erişim adresi: <https://sputniknews.com.tr/20230424/abd-nin-cip-duvarlari-butun-dunya-icin-buyuk-risk-107.022.0093.html> (Erişim Tarihi: 21.05.2023)
- Khanapurkar, U. (2020). CFIUS 2.0: An Instrument of American economic statecraft targeting China. *Journal of Current Chinese Affairs*. 48(2), 226-240. doi: 10. 1177/ 1868 1026.209.06973
- Krishnani A. (2021, 20 Nisan). A few countries cannot set global rules, says Chinese President Xi Jinping. *The Hindu*. Erişim Adresi: <https://www.thehindu.com/news/international/a-few-countries-cannot-set-global-rules-says-chinese-president-xi-jinping/article34368804.ece> (Erişim Tarihi: 05.05.2023)
- Kurlantzick, J. ve West, J. (2020, 18 Aralık). Assessing China's digital silk road initiative: A transformative approach to technology financing or a danger to freedoms?. *Council on Foreign Relations*. Erişim Adresi: <https://www.cfr.org/china-digital-silk-road/> (Erişim Tarihi: 10.05.2023)
- Küresel rekabetin yeni cephesi: Çip duvarları (2023, 5 Mayıs). *Cumhuriyet*. Erişim adresi: <https://www.cumhuriyet.com.tr/dunya/kuresel-rekabetin-yeni-cephesi-cip-duvarlari-2078225> (Erişim Tarihi: 21.05.2023)
- Lee, H. (2021, Aralık). The battle to set digital technical standards. *Global Asia*, 16(4), 42-46
- Mapping China's digital silk road (2021, 19 Ekim). *Reconnecting Asia*. Erişim Adresi: <https://reconasia.csis.org/mapping-chinas-digital-silk-road/> (Erişim Tarihi: 05.05.2023)
- McGeachy, H. (2019, Mayıs). US-China technology competition: Impacting a rules-based order. Sidney: United States Studies Centre at the University of Sydney
- Meltzer, J. P. (2020, Ekim). China's digital services trade and data governance: How should the United States respond?. *The Brookings Institution*. Erişim Adresi: <https://www.brookings.edu/articles/chinas-digital-services-trade-and-data-governance-how-should-the-united-states-respond/> (Erişim Tarihi: 05.05.2023)

- Miller, M. (2021, 19 Şubat). Biden calls for creating ‘rules’ on cyber, tech to combat China and Russia threats. *The Hill*. Erişim Adresi: <https://thehill.com/policy/cybersecurity/539598-biden-calls-for-creating-rules-on-cyber-tech-to-combat-china-and-russia/> (Erişim Tarihi: 02.05.2023)
- Mok, C. ve Kwok, D. (2021, 2 Kasım). China’s neo-nationalism poses risks for international businesses. *The Diplomat*. Erişim Adresi: <https://thediplomat.com/2021/11/chinas-neo-nationalism-poses-risks-for-international-businesses/> (Erişim Tarihi: 02.05.2023)
- Mueller, M. L. ve Farhat, K. (2022). Regulation of platform market access by the United States and China: Neo-mercantilism in digital services. *Policy & Internet*, 14, 348–367. doi: 10.1002/poi3.305
- NIST – The National Institute of Standards and Technology U.S. Department of Commerce (2019, 9 Ağustos). U.S. Leadership in AI: A plan for federal engagement in developing technical standards and related tools. Erişim Adresi: https://www.nist.gov/system/files/documents/2019/08/10/ai_standards_fedengagement_plan_9aug2019.pdf
- OECD (2022). The Blue Dot Network: A proposal for a global certification framework for quality infrastructure investment. Erişim Adresi: <https://www.oecd.org/daf/blue-dot-network-proposal-certification.pdf>
- ODNI – Office of The Director of National Intelligence (2023, 6 Şubat). Annual threat assessment of The U.S. Intelligence Community. Erişim Adresi: <https://www.dni.gov/files/ODNI/documents/assessments/ATA-2023-Unclassified-Report.pdf>
- Phillips, R. (2018, 25 Ocak). China’s belt and road Initiative – Panel I: Mercantilism with Chinese characteristics: Creating markets and cultivating influence – Testimony before the U.S.–China economic and security review commission. Erişim Adresi: https://www.uscc.gov/sites/default/files/Phillips_USCC%20Testimony_17Jan2018.pdf (Erişim Tarihi: 05.05.2023)
- PMC – Australian Government Department of the Prime Minister and Cabinet (2023). Quad working groups. Erişim Adresi: <https://www.pmc.gov.au/quad-2023/quad-working-groups> (Erişim Tarihi: 05.05.2023)
- Seaman, J. (2020, Ocak). China and the new geopolitics of technical standardization. Notes de Ifri, Paris: The French Institute of International relations (Ifri) and Policy Center for the New South
- Segal, A., Van Staden, C., Kania, E. B., Sacks, S. Ve Zaagman, E. (2019, 4 Şubat). Is an Iron Curtain falling across tech?. *Foreign Policy*. Erişim Adresi: <https://foreignpolicy.com/2019/02/04/is-an-iron-curtain-falling-across-tech/> (Erişim Tarihi: 21.05.2023)
- State Security Law of the People’s Republic of China (1993, 22 Şubat). Erişim Adresi: <http://www.china.org.cn/english/government/207480.htm> (Erişim Tarihi: 05.05.2023)
- Sutter, K. M. (2021, Aralık). China’s recent trade measures and countermeasures: Issues for Congress. Washington: Congressional Research Service. Erişim Adresi: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R46915> (Erişim Tarihi: 21.05.2023)
- Sutter, K. M. (2022, Mart). Capturing the virtual domain: The Expansion of Chinese digital platforms. De La Bruyère, E, Strub, D. ve Marek, J. (Ed) China’s Digital Ambitions: A Global Strategy to Supplant the Liberal Order, (ss. 23-48) içinde. Washington: The National Bureau of Asian Research
- Teleanu, S. (2021, Kasım). The Geopolitics of digital standards: China’s role in standard-setting organisations. Cenova: DiploFoundation/Geneva Internet Platform ve Multilateral Dialogue Konrad Adenauer Foundation Geneva
- The Chinese Communist Party Central Committee and the State Council Publish the “National Standardization Development Outline” (2021, 10 Ekim). *Georgetown Center for security and*

- emerging technology*. Erişim Adresi: https://cset.georgetown.edu/wp-content/uploads/t0406_standardization_outline_EN.pdf (Erişim Tarihi: 10.05.2023)
- The International Trade Administration (t.y.). U.S.-EU Trade and Technology Council (TTC). Erişim adresi: <https://www.trade.gov/useuttc> (Erişim Tarihi: 22.05.2023)
- The White House (2021, Haziran). Building resilient supply chains, revitalizing American manufacturing and fostering broad-based growth. Erişim Adresi: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2021/06/100-day-supply-chain-review-report.pdf>
- Triolo, P., Allison, K., Brown, C. ve Broderick, K. (2020, 8 Nisan). The Digital Silk Road: expanding China's digital footprint. *Eurasiagroup*. Erişim Adresi: <https://www.eurasiagroup.net/files/upload/Digital-Silk-Road-Expanding-China-Digital-Footprint.pdf> (Erişim Tarihi: 02.05.2023)
- United Nations Hub for Human Rights and Digital Technology. (t.y.). About. Erişim adresi: <https://www.digitalhub.ohchr.org/about> (Erişim Tarihi: 22.05.2023)
- United States strategic approach to the People's Republic of China (2020, Mayıs). *Trumpwhitehouse*. Erişim Adresi: <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2020/05/U.S.-Strategic-Approach-to-The-Peoples-Republic-of-China-Report-5.24v1.pdf>
- US bans new Huawei equipment sales over 'unacceptable risk' to national security (2022, 26 Kasım). *The Guardian*. Erişim adresi: <https://www.theguardian.com/world/2022/nov/26/us-bans-new-huawei-equipment-sales-over-unacceptable-risk-to-national-security> (Erişim Tarihi: 10.07.2023)
- What is the Chip 4 alliance? (t.y.). *TRTworld*. Erişim adresi: <https://www.trtworld.com/business/what-is-the-chip-4-alliance-59586> (Erişim Tarihi: 21.05.2023)
- Xuanzun, L. (2021, 14 Aralık). China urges regulating military use of AI, first time in UN history, showing global responsibility. *Global Times*. Erişim Adresi: <https://www.globaltimes.cn/page/202112/1241470.shtml> (Erişim Tarihi: 22.05.2023)
- Yu, F.-L. T. (2019). Neo-mercantilist policy and China's rise as a global power. Yu, F.-L. T., Kwan, D. S. (Ed) Contemporary Issues in International Political Economy (ss. 175-196) içinde. Singapur: Palgrave Macmillan – Springer Nature Singapore Pte Ltd. doi: 10.1007/978-981-13-6462-4
- Yüksel, U. ve Yalçıntaş, A. (2020, Nisan). Büyük veri çağında uluslararası politik ekonomi: ABD ve Çin'de dijital korumacılık. *Historia* 1923, 7, 76-93. doi: 10.1787/978.926.4252653-en

Technological Cold War: Analysing the Sino-American Rivalry from a Perspective of Digital Mercantilism

Övgü KALKAN KÜÇÜKSOLAK*

The rivalry between the US and China continues to escalate in variety of areas with an urge for relative influence in a shifting global system. The competition comprises acquisition and standardization of systemic technologies, which are now more commonly referred to as digital technologies. Both powers primarily frame their digital policies on the basis of digital mercantilism and thus reinforce unilateral and protectionist measures in the trajectory of relations. Since systemic technologies have the capability to affect distribution of power in the international system, then the gradual emergence of mutually exclusive digital policies of both powers echo the spirit of a technological cold war. In this vein, it becomes an imperative to examine the underlying features of Sino-American digital rivalry which continues to escalate on the grounds of standard setting process.

Despite the fact that technology is usually considered as one of an external factor in the analysis of international relations, both of the recent rivalries and historical examples reveal the significant role of systemic technologies in the conduct of international system. For instance, the current contestation between China and US show similarities with the rivalry of the United Kingdom and Germany in the nineteenth century. Both rivalries involved policies of mercantilism and protectionism and took place under the conditions of economic globalization and technological innovation. The technological standard setting has also constituted a subtle arena at the Anglo-German rivalry with a special focus to set standards in the radio telegraphy. In fact, the examples of longstanding rivalries over technological standard setting demonstrate the vitality of dominating technical standards to wield advantage over other actors. Since the leverage provided by dominant standards brings the ability of controlling technological development, then it is not surprising to see the issue as a subject of a strategic competition between the great powers.

Under the context of recent competition, both China and the US structure their digital policies on the basis of mercantilist understanding by dedicating a primary role to national digital industries and protectionist measures. In parallel to its rising power, China follows a proactive digital

---

* Yalova Üniversitesi, Yalova, Türkiye. E-posta: okalkan@yalova.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3052-9728

standards policy with the aim of achieving a predominant position of a standard setter. To be able to promote its own technology standards and to integrate with the international standards, China issues national plans, actively participates in international standards development organizations (SDO) and massively expands the range of digital cooperations under the framework of Digital Silk Road (DSR). In China's strategy papers, the issue of setting digital technology standards is highlighted among one of the top priorities which is considered to be vital for technological supremacy. In this vein, China heavily participates in international organizations and engages in variety of projects to internationalize its own standards. With a view to participate and enlarge its voice in the global digital governance, China holds increasing number of secretariat and chair positions in the SDOs. China's growing involvement in the SDO's produce promising results on the issues of increasing inclusiveness, interoperability and stakeholderism. However, China's engagement with the SDO's also face serious criticisms with respect to its inexperienced teams, the controversial nature of its proposals on fundamental rights and freedoms, and the authoritarian control on its state-driven digital policy model. One of the most fundamental points that lays at the heart of the suspicions on China's increasing presence in the standard setting process comes out with the expanding scope of the DSR. As a huge digital infrastructure project the DSR provides new channels of investment opportunities for the Chinese technology giants and thus plays an instrumental role in the exportation of Chinese digital standards to new geographies. At that point, the controversial issues that face criticisms with regard to its mercantilist understanding include state-subsidies, unfavorable conditions for foreign investors and the activities of Chinese technology firms. While China's tech sector enjoys substantial support from state and highly benefit from the opportunities of free market through state-sponsored gigantic projects abroad, China strictly employs restrictions and unfavorable conditions to foreign investors in its domestic market. Besides this, the activities of Chinese technology firms also raise concerns on the issues of espionage and surveillance risks through the DSR advancements.

On the other side of the digital standard setting rivalry, the US emerges with a fundamental concern to retain its leadership role in the technology development and standard setting. While the US enthusiastically promotes liberal free-market order, it does not hesitate to support its domestic technology sector and deploy protectionist measures against the Chinese technology firms in its critical sectors. Since technology is closely intertwined with other areas of commercial activity and national security, US basically perceives Chinese initiatives under the framework of geopolitical considerations. In that vein, the US devotes a special attention to strengthen its cooperation with allies and develop number of pacts to counter China's endeavor. As a manifestation of the vitality of the issue, the US does not hesitate to employ oppressive policies to allies with a view to exclude China in the agenda.

Since the digital standards setting process is closely related with the issues of human rights and freedom, it goes beyond interstate relations and necessitates a global governance understanding with a stakeholderism approach. However, the study shows that the recent conditions of digital mercantilist policies and emerging pacts further threaten to divide future standards and raise concerns on the possibilities of a technological cold war.